

Horsens-Apotekeren Jacob Helms død

*En af Horsens gode Sønner kaldt bort
i ung Alder*

Horsens flager i Dag paa halvt. Det er almindelig Flagning, ikke alene paa Søndergade, men ogsaa ude i Yderkvartererne. Sjældent har Meddelelsen om et Dødsfald gjort Indtryk i en Grad som det skete, da det i Aftes Byen overrygtedes, at Apoteker Jacob Helms var død — han var jo paa en Maade Personifikationen af Horsens, den øverste i det nulevende Horsens-Led af den gamle Slægt, hvis Mænd paa saa mange Maader har præget Byen, fordi de var fremskuende Mænd med Initiativ og Handlekraft. Og saa var Jac. Helms blot 49 Aar, en Mand, alle

Apoteker Jacob Helms.

holdt af, og hans Bortgang kom saa pludselig. Mange havde set ham paa Gaden blot en Time eller to, før de hørte om hans Død.

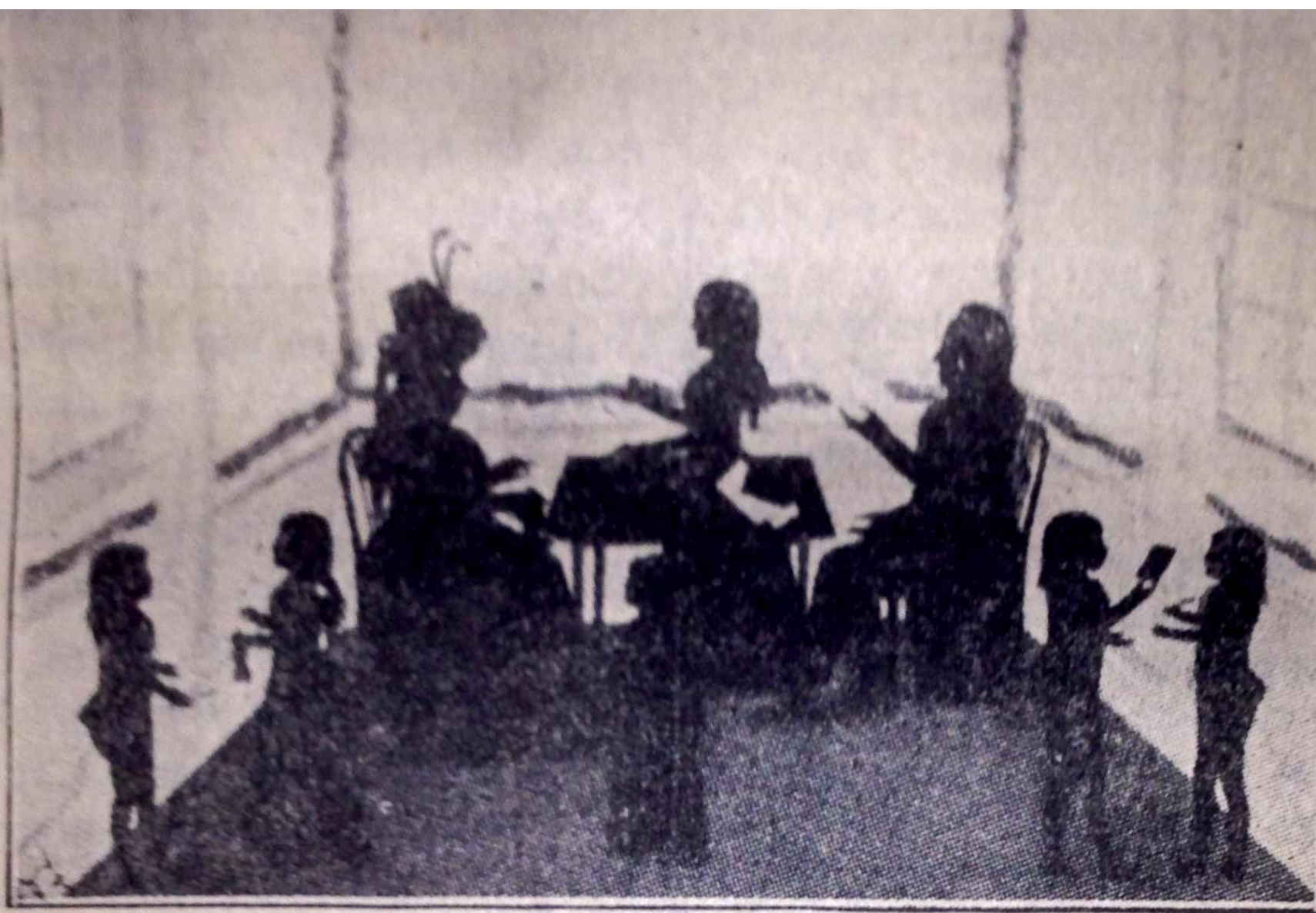
Det var da ogsaa et Hjerteslag, der gjorde Ende paa Apoteker Jac. Helms Løbebane. Egentlig syg har Apoteker Helms ikke været, han har t. Eks. ikke ligget tilsengs, men hans Omgivelser var dog klar over, at det ikke længere stod saa godt til med Apotekerens Helbred, uden at man dog derfor havde Gnist af Mistanke om, at der kunde være noget særlig alvorligt paa Færde. Helms deltog i Gaar Middags i Horsens Rotaryklubs ugentlige Møde og udtalte til et Par Venner her, at han nu selv følte sig saa sløj, at han i Dag vilde lade sig indlægge til Undersøgelse paa Horsens Kommunehospital. Da Mødet sluttede ved 13½-Tiden, gik han hjem og var senere et Ærinde i Byen. Han vendte tilbage herfra ved 17-Tiden, men naaede ikke længere end ind i Porten ved Helms Apotek. Her styrtede han bevidstløs om.

Apotekerens Fald blev iagttaget af en af hans Medarbejdere, der inde paa Apoteket netop førte en telefonisk Samtale med Dr. Hakon Jørgensen, og Kandidaten bad da Doktoren komme tilstede med det samme, hvilket ogsaa skete. Imedens havde Apotekets Personale faaet deres Chef baaret ind, og senere blev Apotekeren transporteret op i sit Hjem paa Førstesalen i den gamle Apoteksejendom, men Lægen stod magtesløs overfor det Hjertetilfælde, der havde ramt Apotekeren. Blot en Time efter, at han var blevet set paa Gaden, var hans Livsbane endt.

Megen Medfølelse vil fra kendte og ukendte Horsensianere samle sig om Fru Signe Elisabeth Helms, født Jennow, og de fem Børn, der saa brat har mistet Mand og Far.

Paa en usædvanlig smuk og pietetsfuld Maade værnede Jac. Helms om sine stolte Slægtstraditioner. Men der var intet støvet, højtideligt eller fornemt over ham. Tværtimod, han var af Væsen saa frisk og usnobbet som nogen, en prægtig Far for sine Børn, en herlig Chef for sine Medarbejdere, hvis Ve og Vel ogsaa i det private Liv laa ham stærkt paa Sinde, en god og trofast Kammerat for sine Venner. Han var Rotaryaner, havde været Medlem af Horsensklubben siden 1932, men Rotary-Sindet boede i ham længe før der blev oprettet Klubber i Danmark — af sin Far havde han lært, at enhver Helms var et Hjertemenneske.

Som sine Forfædre var Jac. Helms stærkt interesseret i offentlige Anliggender, af Væsen og Tankegang konservativ og god Bypatriot uden at være snæversynet, men han levede dog sit desværre saa korte Liv uden at deltage direkte i Samfundets Styrelse. Han gik helt op i det gamle Apotek og i sin Familie, og ønskede ejheller at gøre sig gældende indenfor Foreningslivet. En Undtagelse herfra dannede dog Horsens Rotaryklub, hvor den afdøde gennem Aarene beklædte forskellige Poster, og tillige kan det

Mellem de Helmske Familiepapirer findes ogsaa ovenstaaende gamle Silhuetbillede af Apoteker Jacob Helms (1738—1816) med Familie. Billedet menes at være udført omkring 1799.

nævnes, at han af og til gav Møde i Juelsmindebanens Bestyrelse som Suppleant for Repræsentanten for de private Aktionærer, Fabrikant Christopher Petersen.

*

I Forbindelse med Apotekerens Død rejser der sig et interessant Spørgsmaal om Apotekets Fremtid — skal Traditionen med dets Overgang fra Far til Søn nu brydes? Efter hvad vi fra sagkyndig Side erfarer, behøver denne Tradition næppe at blive brudt, og den vil det sikkert heller ikke. Apoteker Jac. Helms fik i 1932 den næstsidste saakaldt reelle Apotekerbevilling i Danmark, og han gik i 1936 ind paa i Henhold til den nye Apotekerlov at lade Salgbarheden for denne bortfalde mod en Erstatning paa 310,000 Kr. Apotekeren benyttede sig dog af Lovens Overgangsbestemmelser, idet han tog Forbehold, saaledes at Privilegiet, hvis hans Efterladte ønsker det, kan bevares for Enken, — der i saa Fald er pligtig at drive Apoteket ved en Bestyrer — eller en Søn eller Svigersøn, ogsaa forsaavidt disse paa Grund af Mindreaarighed ikke opfylder Betingelserne for at drive et Apotek. Dog skal denne Ordning godkendes af Indenrigsministeriet, og Driften ved Bestyrer maa ikke strække sig udover 25 Aar fra Afløsningsdatoen.

Da nu Jac. Helms' ældste Søn, den 17-aarige Adam Helms, allerede længe til sine Forældres og Slægtens Glæde har stillet imod at gaa i Faderens Fodspor for engang at kunne afløse ham som Apoteker i Horsens, er der saaledes stor Sandsynlighed for, at ogsaa en 6. Generation af det gamle Horsens Apoteker-Dynasti engang vil blive ansvarlig Leder af den store og smukke Virksomhed paa Søndergade. Adam Helms gaar i Statsskolens 2. G. Iøvrigt vil ogsaa flere af hans Søskende være Farmaceuter.

K. J. H.

Mindeord

Apoteker Arnold Hansen, Børkop, der jo skrev Apotekets og Helms - Slægtens Historie ved Apotekets 250 Aars Aars Jubilæum i 1938, og som paa saa mange Maader stod Apoteker Jac. Helms nær, sender os følgende:

Med Jacob Helms er en flink og elskværdig Kollega gaaet bort; hans faglige Interesser gav sig bl. a. Udslag i, at han sjældent undlod at give Møde til Kredsforeningens Forhandlinger, hvor han befandt sig vel, og hvor man satte Pris paa hans Selskab, da han altid sagde sin Mening rent ud.

Jacob Helms var en ypperlig Fortæller, der i et muntert Lag var højt skattet, fordi han forstod at krydre Fortællingen med mange sprudlende, vittige Bemærkninger.

Han levede et meget smukt Familieliv, og var en trofast Vogter af sin Slægts Traditioner. Apoteker Jacob Helms var en godgørende Mand, der ligesom sine Forældre i det skjulte hjalp mange fattige og fortrykte.

Hos Apoteker Helms og Frue var Gæstfriheden altid til Huse. Alle, der fik Del i den, vil altid med Taknemlighed huske Hjemmet paa Søndergades Apotek, og vil med den største Venlighed bevare Mindet om Jacob Helms.

Arnold Hansen.

Slægten Helms og Horsens

Slægten *Helms* har i Aarhundreder været en af de mest ansete Horsensslægter og har talt betydende Personligheder, hvis Indflydelse har været stor

og har rakt ud over deres egne Leveaar.

Den danske Linje af Helms Slægten nedstammer fra Apoteker Heinrich Helms i Haderslev (1648—1724). Hans Søn Adam Helms (1695—1765) var Købmand i Horsens og havde bl. a. Sønnerne Henrik Helms (1736—1783), der var Købmand i Horsens ligesom Faderen, og Jacob Helms (1738—1816), der var Apoteker her i Byen. Fra Henrik Helms nedstammer den ældste og næstældste af Slægtens fem nulevende Linjer, nemlig Assens- og Varde-Slægten, medens Jacob Helms blev Stamfader til de tre yngre Linjer, Esbønderup-, Horsens- og Gjedved-Slægterne.

Søn fulgtes af Fader, Jacob af Adam, paa det gamle Apotek, hvor den i Gaar afdøde Apoteker Jacob Helms repræsenterede 5. Generation.

Det nuværende Helms Apotek stammer fra 1736 og er bygget af Jacob Schmidt, hvis første Apotek laa i den østre Palægaard paa Torvet, nu Torvet Nr. 4, og den smukke Ejendom, der netop i Aar er blevet underkastet en gennemgribende Oppudsning, er bygget af Sten fra Peder Skrams gamle Gaard Urup, medens Leret blev hentet i »Byens Forte Papegøjen« — Caroline Amalielund. Sammen med sin Nabogaard, Claus Cortsens Gaard, der laa her for indtil 30 Aar siden, hører Apoteket til Søndergades smukkeste og mest karakteristiske Bygninger. Efter Jacob Schmidts Død overtog hans Søn, Gottfrid Schmidt Apoteket i 1743, og efter hans Død i 1773 bestyredes Apoteket i hans Enkes Levetid af hans Fætter, Jacob Helms, som efter Fru Schmidts Død i 1779 købte Apoteket.

Jacob Helms var næstyngste Barn af Købmand Adam Helms og dennes anden Hustru, der var Præstedatter fra Haderslev og født Sass. Og inden han blev Apoteker i Barndomsbyen, havde han set mere til fremmede Lande og Stæder end de fleste paa hans Tid. Han var saaledes endog i Rusland. I 1779 holdt han Bryllup med Anna Elisabeth Toxen, der var Søster til hans Broders Hustru og Datter af Købmand Rasmus Toxen i Horsens. Jacob Helms døde i 1816, og hans Hustru døde samme Aar. Deres Gravsted ses paa Klosterkirkegaarden umiddelbart op ad Muren mod Badstuestræde.

1816 overtog Adam Helms Apoteket og var Indehaver af Bevillingen til sin Død i 1852. Under sit Uddannelsesophold i København var Adam Helms sammen med sin Broder, Nicolaj, jævnligt Gæster hos den bekendte Traktør Lars Mathiesen paa Frederiksberg.

DEN STORE HORSENSBORGER JUSTITSRAAD JACOB HELMS

Den 3. Generation af Horsens-Linjen var Jacob Helms, der havde gaaet i Skole hos Julin Fabricius, som foruden sit Institut ogsaa redigerede »Horsens Avis«. Hans Eksamensbevis for farm. Kandidateksamen er underskrevet af selveste H. C. Ørsted. Han fik Apotekerbevillingen 1856, og hans Hustru var Datter af den kendte Horsensborger, Vicekonsul Jens Thykjær Bang og Datterdatter af Distriktslæge Mikisch. Da Christian IX gæstede Horsens 1864, udnævntes Apoteker Jacob Helms til Kancelliraad som Belønning for sin Virksomhed under Okkupationen, og 15 Aar senere forfremmedes han til Justitsraad. Da Justitsraad Jacob Helms i 1886 forlod Horsens, overlod han, der fra 1861 til 1886 havde været Medlem af Horsens Byraad, Apoteket til sin ældste Søn, Adam Helms. Ved Justitsraadens Bortrejse fra Byen modtog han mange og sjældne Beviser paa, hvor agtet og æret han var. 627 Medborgere sendte en Adresse, Byens Læger, Lærere og Lærerinder samt Horsens Totalafholdsforening gjorde ligesaa. 1890 døde den ansete Horsensborger paa Frederiksberg, et af hans 8 Børn er den landskendte Overlæge og Ornitholog O. Helms, der Gang paa Gang i Artikler og Kroniker og sidst i Bogen »Strejftog i Danmark« har sat sit Hjem i det gamle Apotek det smukkeste Minde, ligesom den fremragende Apoteker-Historiker, den tidl. Horsens-Farmaceut, nu Apoteker i Børkop, Arnold Hansen i sin store Bog om Helms Apotek, der udsendtes ved Apotekets 250 Aars Jubilæum i 1938, paa en enestaaende Maade har skildret det

gamle Apotek og det Liv, der udfoldede sig der gennem Aarhundreder.

»DEN GAMLE APOTEKER«

Adam Helms, Fader til den i Gaar afdøde Apoteker, døde i 1936, og hans Personlighed og Virke er i saa frisk Minde, at vi ikke her behøver at gaa i Detaljer. Han var en af vor Bys ledende Mænd. Hans Navn og hans Person var saa nøje knyttet sammen med Horsens By, at nogen anden i de Aar næppe gør det Førsterangen stridig. Da 350 Aarsdagen for Stamfaderen, Adam Helms Fødsel indtraf den 18. Juli 1929, præsiderende Adam Helms ved en Familiesammenkomst paa Himmelbjerget, hvor daværende cand. pharm. Jacob Helms, der døde i Gaar, talte for Slægtens ældre Medlemmer — samme Hverv havde hans Fader haft ved den Fest, som Slægten fejrede 50 Aar i Forvejen. Adam Helms Hustru, Agnes Hedevig Waagepetersen, Datter af Bryggeriejer August Waagepetersen, døde i 1938.

Og som et lille Træk, der er saa karakteristisk for den gamle Apoteker og det Horsens, han repræsenterede, kan nævnes, at han sammen med sin Hustru ved Horsens Teaters 25 Aars Jubilæum i 1934 sad paa de samme Pladser, som de havde siddet paa, da Teatret blev indviet. Og de samme Pladser indtog hans Søn Jacob og dennes Hustru, naar der nu — hvad sjældent sker — spillec Teater i Horsens.

DEN LEVENDE KÆDE AF HÆNDER BRUDT

Slægten Helms har gennem de sidste Generationer været Traditionens Vogtere, de har værnet om Slægtens Minde og om Horsenssindet, og det kan kun berøre enhver Horsensianer, der har Sans for Slægtens Sammenhæng og den Betydning, at Fader følges af Søn i sit Virke, at denne Sammenhæng synes brudt. Den levende Kæde af Hænder har for tidligt mistet sit sidste Led.

Adam Helms havde 5 Børn, nemlig tre Døtre og to Sønner, og Jacob Helms var den tredieældste. Stamfaderen Jacob Helms blev 78 Aar gammel, Adam Helms blev 66 Aar, Justitsraaden Jacob Helms 70 Aar, Adam Helms 77 Aar og Apoteker Jacob Helms, der

døde i Gaar, kun 49 Aar gammel. Han var født den 28. Januar 1892 og blev i 1922 gift i Ribe med Elisabeth Jennow, Datter af Konsul, Direktør for Horsens Dampmølle Christian Jensen. I deres Ægteskab har der været 6 Børn, den ældste, Adam Helms — Navnetraditionen fortsattes — døde i 1924 kun et Aar gammel, samme Aar fødtes en Dreng, der fik Adam Navnet. De andre Børn er Ole, Jens Jacob, Ellen Elisabeth og Agnete. Jens Jacob og Ellen Elisabeth er Tvillinger.

Jacob Helms var en ægte Søn af Slægten, stærkt interesseret i Horsens hele Liv og aldrig bange for at hjælpe, hvor det kneb. Men Hjælpen ydedes altid i det skjulte.

C. Th. J.